

KAMU MALİYESİNDE GELİŞMELER**21 Nisan 2025**

- 1) Merkezi Yönetim Bütçesi 710 Milyar TL açık verdi.
- 2) Merkezi Yönetim Borcu 10.270 milyar TL olarak gerçekleşti.
- 3) Cari İşlemler Hesabı Ocak-Şubat/2025 Döneminde 8,4 milyar Dolar açık verdi.
- 4) Türkiye'nin Dış Borcu 2024 4. Çeyrekte 515 milyar dolar olarak gerçekleşti.

Bu çalışmada 20 Mart 2025 tarihi itibarıyla Merkezi yönetim bütçe uygulama sonuçları, merkezi yönetim borç stoku verileri, cari işlemler hesabı ve Türkiye dış borcuna ilişkin son verilere yer verilmiştir.

1- Merkezi Yönetim Bütçesi 710 Milyar TL açık verdi:**Bütçe Dengesi:**

Ocak-Mart/2025 döneminde Bütçe Giderleri geçen yılın aynı dönemine göre %45 oranında artarak 3.117 milyar TL, Bütçe Gelirleri %47 oranında artarak 2.406 milyar TL olarak gerçekleşti. ¹

Bu gerçekleştirmeler sonucundan geçen yılın aynı döneminde 513 milyar TL açık veren Merkezi Yönetim Bütçesi, bu dönemde 710 milyar TL açık verdi.

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri			
(Milyon TL)	Ocak-Mart		%
	2024	2025	
BÜTÇE GİDERLERİ	2.150.680	3.117.586	45,0
Personel Giderleri	664.320	920.721	38,6
Sosyal Güv.Kur. Devlet Primi	81.510	111.471	36,8
Mal ve Hizmet Alımları	118.734	187.083	57,6
Cari Transferler	837.168	1.183.248	41,3
Sermaye Giderleri	95.576	172.823	80,8
Sermaye Transferleri	5.054	33.981	572,3
Borç Verme	97.843	44.309	-54,7
Faiz Giderleri	250.476	463.950	85,2
BÜTÇE GELİRLERİ	1.637.198	2.406.769	47,0
Vergi Gelirleri	1.343.960	2.022.726	50,5
Teşebbüs ve Mülkiyet Geliri	48.975	39.672	-19,0
Özel Gelir. Al. Bağış ve Yard.	24.618	51.865	110,7
Faizler, Paylar ve Cezalar	154.675	191.294	23,7

¹ <https://hmb.gov.tr/bumko-aylik-butce-uygulama-sonuclari>

Sermaye Gelirleri	3.333	15.671	370,2
Alacaklardan Tahsilat	2.327	2.456	5,5
Özel Büt. İdarel. Öz Gelirleri	42.889	65.782	53,4
Düz. ve Denet. Kurum. Gelir.	16.420	17.303	5,4
BÜTÇE DENGESİ	-513.482	-710.817	-38,4

Bütçe Giderleri:

Bu dönemde Faiz Hariç Giderler %39 oranında artarken, faiz giderleri %85 oranında artarak 463 milyar TL olarak gerçekleşti.

Bütçe Giderleri içinde en yüksek artış **%988** oranı ile **Yurtiçi Sermaye Transferleri-Diğer** alt kaleminde gerçekleşmiştir. (Yurtiçindeki kurum ve kuruluşlara veya vatandaşlara sermaye birikimi amacıyla veya sermaye nitelikli mal ve hizmetlerin finansmanı amacıyla yapılan karşılıksız ödemeler bu bölüme gider kaydedilmektedir.)

En Fazla Artan İlk 10 Alt Gider Kalemi				
Milyon TL		Ocak-Mart		%
		2024	2025	
1	6. Sermaye Transferleri-a) Yurtiçi Serm.Trans.- Diğer	2.724	29.648	988,4
2	Mal ve Hizmet Alım Gid.-a) Savunma-Güvenlik- Milli Savunma Bakanlığı	15.019	38.358	155,4
3	4.Cari Transferler-b) Hazine Yardımları.- Sağ. Em..Sos.Yard.Gid.- Faturalı Ödemeler	43.434	101.513	133,7
4	4.Cari Transferler-a) Görevl. Gid.- Ziraat Bankası- Tarımsal Üreticilere Kredi Faiz Dest.	11.835	25.512	115,6
5	4. Cari Transferler-b) Hazine Yardımları- Sosyal Güvenlik Açık Finansmanı	36.570	75.018	105,1
6	4. Cari Transferler-a) Görevlendirme Giderleri- KİT Görevlendirme Giderleri	37.188	72.061	93,8
7	5. Sermaye Giderleri- Gayrimenkul Alım. ve Kamulaştırması	6.875	13.775	100,4
8	5. Sermaye Giderleri- G.menkul Sermaye ve Üretim Giderleri	78.462	144.861	84,6
9	4. Cari Transferler-i) Gelir. Ayrıl. Pay.-Fon Payları- SSDF	23.428	42.243	80,3
10	4.Cari Trans.- f) Hane Halkına Yap. Diğer Trans.- Bireysel Emeklilik Devlet Katkısı	12.726	22.623	77,8

Bütçe Giderlerinin ana gider kalemleri itibariyle oransal dağılımı aşağıdaki gibidir:

Bütçe İçindeki Paylar	%
Merkezi Yönetim Bütçe Giderleri (A+B)	100%
A) Faiz Hariç Bütçe Giderleri	85%
1. Personel Giderleri	30%
2. SGK'ya Devlet Primi Giderleri	4%
3. Mal ve Hizmet Alım Giderleri	6%
4. Cari Transferler	38%
a) Görevlendirme Giderleri	4%
b) Hazine Yardımları	19%

-DFİF (İhracat Desteği)	0%
c) Kar Amacı Gütmeyen Kur. Yapılan Trans.	0%
d) Hane Halkına Yapılan Transferler	0%
e) Tarımsal Destekleme Ödemeleri	1%
f) Hane Halkına Yapılan Diğer Transferler	2%
g) Sosyal Amaçlı Transferler	1%
h) Yurtdışına Yapılan Transferler	0%
i) Gelirden Ayrılan Paylar	10%
5. Sermaye Giderleri	6%
6. Sermaye Transferleri	1%
7. Borç Verme	1%
B. Faiz Giderleri	15%

Grafikten görüldüğü üzere bu dönemde bütçe giderleri içinde en yüksek paya sahip ana gider kalemi %38 oranı ile **Cari Transferler**, ikinci sırada % 30 oranı ile **Personel Giderleri**, üçüncü sırada %15 oranı ile **Faiz Giderleridir**.

Bütçe giderleri içinde en yüksek paya sahip cari transferler kalemi içinde başlıca; **Hazine Yardımları** (İşsizlik Sigorta Fonu, Sağlık, Emeklilik ve Sosyal Yardım Giderleri, DFİF, Diğer) 594 milyar TL, **Gelirden Ayrılan Paylar** (mahalli idareler, fonlar) 309 milyar TL ve **Görevlendirme Giderleri** (KİT, Halk Bankası Esnaf Kredi Faiz Desteği, Ziraat Bankası tarımsal kredi faiz desteği) 115 milyar TL yer almaktadır.

Bütçe Gelirleri:

Bu dönemde vergi gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre %50 oranında artarken, vergi dışı gelirler %31 oranında artış göstermiştir.

Bu dönemde vergi türleri içinde en yüksek artış Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinde %87 oranında gerçekleşmiştir.

(Milyon TL)	Ocak-Mart		Artış (%)
	2024	2025	
Merkezi Yönetim Gelirleri	1.637.198	2.406.769	47,0
Vergi Gelirleri	1.343.960	2.022.726	50,5
1- Gelir Vergisi	257.505	501.439	94,7
2- Kurumlar Vergisi	28.291	23.748	-16,1
3- Veraset ve İntikal Vergisi	939	1.562	66,4
4- Motorlu Taşıtlar Vergisi	28.187	45.489	61,4
5- Değerli Konut Vergisi	56	61	7,9
6- Dahilde Alınan KDV	221.918	351.728	58,5
7- Özel Tüketim Vergisi	283.153	393.594	39,0
8- Banka ve Sig.Muam.Vergisi	65.478	122.971	87,8
9- Şans Oyunları Vergisi	10.302	12.455	20,9
10- Özel İletişim Vergisi	5.919	9.956	68,2
11- Dijital Hizmet Vergisi	3.834	5.009	30,6
12- Konaklama Vergisi	887	1.242	40,1
13- Gümrük Vergileri	47.134	68.533	45,4
14- İthalde Alınan KDV	303.057	353.820	16,8
15- Damga Vergisi	32.519	51.396	58,0
16- Harçlar	50.323	78.407	55,8
Vergi Dışı Gelirler	293.238	384.043	31,0

Bu dönemde vergi gelirlerinin vergi türleri itibariyle oransal dağılımı aşağıdaki gibidir:

	Tutar (Milyon TL)	Payı %
Vergi Gelirleri	2.022.726	100%
1- Gelir Vergisi	501.439	25%
2- Kurumlar Vergisi	23.748	1%
3- Veraset ve İntikal Vergisi	1.562	0%
4- Motorlu Taşıtlar Vergisi	45.489	2%
5- Değerli Konut Vergisi	61	0%
6- Dahilde Alınan KDV	351.728	17%
7- Özel Tüketim Vergisi	393.594	19%
8- BSMV	122.971	6%
9- Şans Oyunları Vergisi	12.455	1%
10- Özel İletişim Vergisi	9.956	0%
11- Dijital Hizmet Vergisi	5.009	0%
12- Konaklama Vergisi	1.242	0%
13- Gümrük Vergileri	68.533	3%
14- İthalde Alınan KDV	353.820	17%
15- Damga Vergisi	51.396	3%
16- Harçlar	78.407	4%

Tablodan görüldüğü üzere bu dönemde vergi gelirleri içinde en yüksek paya sahip vergi türü %25 oranı ile Gelir Vergisidir.

2- Merkezi Yönetim Borcu 10.270 milyar TL olarak gerçekleşti:

Mart/2025 Ayı itibariyle Merkezi Yönetim Toplam Brüt Borç Stoku, önceki yıl sonuna göre 1.013 milyar TL artarak 10.270 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Borç stokunun 5.750 milyar TL'si İç Borç Stoku, 4.520 milyar TL'si ise Dış Borç Stoku'dur.²

Merkezi Yönetim Toplam Brüt Borç Stoku (Milyon TL)								
	Hazine Bonosu (I)	Devlet Tahvili	Ulus. Tahvil	Top. Tah (II)	Kredi (III)	İç Borç Stoku	Dış Borç Stoku	Toplam Stok (I+II+III)
1986	1	9	0	9	14	11	13	23
1990	5	49	6	55	73	57	76	134
2000	2.058	34.363	14.093	48.456	13.253	36.421	27.347	63.767
2010	9.525	343.317	68.641	411.957	52.664	352.841	121.305	474.146
2015	0	440.124	167.345	607.469	70.777	440.124	238.122	678.246
2020	0	1.060.354	592.959	1.653.312	158.799	1.060.354	751.758	1.812.111
2021	9.920	1.311.270	1.087.334	2.398.604	339.305	1.321.189	1.426.639	2.747.828
2022	18.896	1.886.435	1.644.901	3.531.336	485.223	1.905.331	2.130.124	4.035.455
2023	1.251	3.208.001	2.717.554	5.925.555	809.826	3.209.252	3.527.380	6.736.632
2024	66.320	4.893.590	3.332.329	8.225.919	965.015	4.959.910	4.297.344	9.257.254
2025/1	103.015	5.113.089	3.378.940	8.492.029	985.271	5.216.103	4.364.211	9.580.315
2025/2	129.277	5.342.432	3.433.420	8.775.852	1.005.281	5.471.709	4.438.701	9.910.410
2025/3	129.277	5.621.346	3.454.930	9.076.277	1.065.075	5.750.624	4.520.005	10.270.629

² <https://hmb.gov.tr/kamu-finansmani-istatistikleri>

4- Cari İşlemler Hesabı Şubat -2025 Döneminde 8,4 milyar Dolar açık verdi:

TCMB Ödemeler Dengesi Şubat-2025 Ayı istatistiklerine göre ödemeler dengesi ana kalemlerinde ve bunların önemli alt kalemlerindeki gelişmeler aşağıdaki gibidir.³

- **Cari işlemler hesabında Ocak-Şubat 2025 döneminde 8.4 milyar Dolar açık:**
 - ✓ Bu dönemde ihracat geçen yılın aynı dönemine göre %4 oranında artarak 42,3 milyar Dolar, ithalat %8 oranında artarak 53,7 milyar Dolar, dış ticaret açığı %26 oranında artarak 11,4 milyar Dolar olarak gerçekleşti.
 - ✓ TÜİK ve Ticaret Bakanlığı GTS verilerine göre;⁴ ihracat 2025 yılı Ocak-Şubat döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %2,0 artarak 41,9 milyar dolar, ithalat %5,9 artarak 57,2 milyar dolar olarak gerçekleşti.
- **Doğrudan Yatırımlarda 0,5 milyar Dolar net giriş:**
 - ✓ Yurt dışına sermaye yatırımı net 1,4 milyar Dolar (yurt dışında gayrimenkul edinimi 334 milyon Dolar), doğrudan yabancı yatırımı net 1,9 milyar Dolar (yabancıların gayrimenkul edinimi 266 milyon Dolar) olarak gerçekleşti.
- **Portföy Yatırımlarında 4,9 milyar Dolar net giriş:**
 - ✓ Yurt içi yerleşiklerce yurt dışında 383 milyon Dolar portföy alışı gerçekleştirildi.
 - ✓ Yurt dışı yerleşikler hisse senedi piyasasında 37 milyon Dolar alış gerçekleştirdi.
 - ✓ Yurt dışı yerleşikler, yurt içi yerleşiklerin yurt dışı tahvil ihraclarından 5,3 milyar Dolar net alım gerçekleştirdi.
- **Diğer yatırımlarda 8,9 milyar Dolar net giriş:**
 - ✓ Yurt içi yerleşik kişilerin yurt dışındaki efektif ve mevduat varlıkları 3,7 milyar Dolar arttı.
 - ✓ Yurt dışı yerleşiklerin yurtiçinde MB ve bankalar nezdindeki mevduatları 1,9 milyar Dolar azaldı.
 - ✓ Yurt içinde yerleşik kişilerin yurt dışında yerleşik kişilerden sağladığı nakit kredi net 11,3 milyar Dolar olarak gerçekleşti.
 - ✓ Ticari kredilerde net (vadeli ithalat– vadeli ihracat) 1,3 milyar Dolar artış gerçekleşti.
- **Net Hata ve Noksan kaleminde 2,5 milyar Dolar doları çıkış:**
 - ✓ Cari İşlemler Hesabı+Sermaye Hesabı-Finans Hesabı+Rezerv Varlıklar =
-8,4+0,015-14,4+3,5 = -2,5 milyar Dolar
 - ✓ Şubat Ayı -1,0 milyar Dolar.

³ TCMB/İstatistikler/Ödemeler Dengesi

⁴ <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=dis-ticaret-104&dil=1>

➤ **Resmi rezervlerde 3,5 milyar dolar artış:**

✓ Şubat 2025 Ayı içinde 2,8 milyar Dolar azalış gerçekleşti.

Ödemeler Dengesi (Milyon ABD Doları)	2024 Ocak-Şubat	2025 Şubat	2025 Ocak-Şubat	
CARİ İŞLEMLER HESABI	-5.608	-4.405	-8.407	↑ 50 %
İhracat	40.489	21.196	42.303	↑ 4 %
İthalat	49.541	26.926	53.747	↑ 8 %
<i>Mal Dengesi</i>	<i>-9.052</i>	<i>-5.730</i>	<i>-11.444</i>	↑ 26 %
Hizmet Gelirleri	13.354	6.348	13.870	↑ 4 %
Hizmet Giderleri	7.872	3.895	8.349	
Birincil Yat. Kaynaklı Gel.	1.339	678	1.767	
Birincil Yat. Kaynaklı Gid.	3.097	1.838	4.145	
İkincil Yat. Kaynaklı Gel.	-280	32	-106	
SERMAYE HESABI	14	-33	15	
FİNANS HESABI	6.534	-2.611	-14.472	
Doğrudan Yatırımlar: NVE	631	550	1.460	↑ 536
Doğrudan Yatırımlar: NYO	1.041	561	1.996	
Portföy Yatırımları: NVE	1.329	210	383	
Portföy Yatırımları: NYO	3.094	2.776	5.380	↑ 4.997
<i>Hisse Senetleri</i>	50	25	37	
<i>Borç Senetleri</i>	3.044	2.751	5.343	
Diğer Yatırımlar: NVE	7.910	-354	5	↑ 8.939
Diğer Yatırımlar: NYO	-799	-320	8.944	
<i>Cari, Ser. ve Finans Hesapları</i>	<i>-12.128</i>	<i>-1.827</i>	<i>6.080</i>	
NET HATA VE NOKSAN	-309	-1.072	-2.549	↓
<i>GENEL DENGE</i>	12.437	2.899	-3.531	
REZERV VARLIKLAR	-12.437	-2.899	3.531	↑
<i>Resmi Rezervler</i>	-12.437	-2.899	3.531	

5- Türkiye'nin Dış Borcu 515 Milyar Dolar Olarak Gerçekleşti:

Türkiye Brüt Dış Borç Stoku 2024 Yılı 4. Çeyrek itibariyle 515 milyar Dolar olarak gerçekleşti.⁵ Bir önceki çeyrekte 516 Milyar Dolar düzeyindeydi.

Özel sektörün borcu bir önceki çeyrekteki 258 Milyar Dolar düzeyinden 264 Milyar Dolar düzeyine çıkarken, Kamunun toplam dış borcu 219 Milyar Dolar düzeyinden 216 Milyar Dolar düzeyine indi..

Türkiye Brüt Dış Borç Stoku/ GSYH oranı bir önceki çeyrekteki %41 oranından %39 oranına indi.

Türkiye Net Dış Borç Stoku Stoku 2024 Yılı 4. Çeyrek itibariyle 261,1 milyar Dolar olarak gerçekleşti.⁶ Bir önceki çeyrekte 256,6 Milyar Dolar düzeyindeydi. Türkiye Net Dış Borç

⁵ <https://www.hmb.gov.tr/kamu-finansmani-istatistikleri>

Stoku/GSYH oranı bir önceki çeyrekteki %20.4 oranı ile aynı seviyede %19,7 olarak gerçekleşti.

Yıllar	TÜRKİYE BRÜT DIŞ BORÇ STOKU (Milyon ABD Doları) 31.03.2025										
	KAMU SEKTÖRÜ			TCMB			ÖZEL SEKTÖR			TÜRKİYE BDBS (I+II+III)	TÜRKİYE BDBS / GSYH (%)
	Kısa Vade	Uzun Vade	Toplam (I)	Kısa Vade	Uzun Vade	Toplam (II)	Kısa Vade	Uzun Vade	Toplam (III)		
1990	0	33.268	33.268	855	7.487	8.32	8.645	2.125	10.770	52.381	26,1
2000	2.461	47.621	50.081	653	13.437	14.090	25.187	29.244	54.431	118.602	43,4
2005	2.133	68.398	70.531	2.763	12.662	15.425	38.560	51.057	89.617	175.573	34,8
2010	4.290	85.103	89.393	1.553	10.012	11.565	87.105	119.423	206.528	307.486	39,6
2015	16.997	99.741	116.738	176	1.143	1.319	87.386	194.097	281.483	399.539	46,1
2020	24.892	152.549	177.441	21.344	0	21.344	65.073	158.919	223.992	422.777	59,0
2021	22.219	156.199	178.418	26.052	0	26.052	69.862	152.992	222.854	427.323	52,9
2022	28.895	156.001	184.896	32.790	0	32.790	86.671	144.383	231.054	448.740	49,5
2023	34.473	166.694	201.167	46.360	0	46.360	94.915	148.182	243.097	490.624	43,4
2024 Ç1	37.680	169.520	207.200	46.158	0	46.158	90.114	149.638	239.752	493.111	42,2
2024 Ç2	38.309	172.813	211.122	44.691	0	44.691	95.645	152.652	248.297	504.110	42,0
2024 Ç3	39.576	180.386	219.962	38.372	0	38.372	99.266	158.949	258.215	516.549	41,0
2024 Ç4	39.835	176.467	216.302	34.775	0	34.775	105.284	159.135	264.419	515.496	39,0

Türkiye'nin dış borç ödeme projeksiyonu aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Buna göre 2025 yılı Şubat-Aralık döneminde ödenecek kamu sektörü ve özel sektör toplam dış borç tutarı 105,1 Milyar Dolardır.

Türkiye Dış Borç Ödeme Projeksiyonları 31.03.2025							
	2025 (Şubat-Aralık)	2026	2027	2028	2029	2030+	TOPLAM
GENEL TOPLAM	105.184	55.038	41.905	41.392	40.777	148.438	432.735
Kamu Sektörü	47.013	28.304	23.330	20.959	17.658	90.121	227.384
Anapara	38.660	20.537	16.605	15.281	13.123	66.891	171.097
Faiz	8.353	7.767	6.725	5.678	4.535	23.230	56.288
Özel Sektör	58.171	26.734	18.576	20.434	23.119	58.317	205.351
Anapara	53.735	22.761	15.148	16.596	19.922	48.907	177.070
Faiz	4.436	3.973	3.427	3.838	3.197	9.409	28.281

Dr. Mustafa Bulut
Yeminli Mali Müşavir

⁶ <https://www.hmb.gov.tr/kamu-finansmani-istatistikleri>